

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio I. De Numero Prædicabilium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DICES 4. Prædicari de alio nihil aliud est, quam unire prædicatum cum subiecto, atque ita uniendo prædicatum universale, subiecto particulari, unirentur plures naturæ, quod est absurdum.

RESPONDETUR. Cum per nos universale, non sint plures naturæ, uniri illud particulari, non est uniri plures naturas.

DICES 5. Universale nihil aliud est per nos, nisi natura abstracta à differentiis; illic prædicatur talis natura, ergo prædicatur universale.

RESPONDETUR. Concedend. totum, non nego enim, specificativè acceptum universale prædicari, sed nego prædicari quâ universale reduplicativè acceptum.

INSTABIS. Si universale quâ universale non prædicatur, non esset universale prædicabile, tanquam universale, sed hoc est absurdum, quia passio universalis, non esset prædicabilitas.

RESPONDETUR. Passio, universalis est prædicabilitas, sed non est passio, prædicabilitas, quâ universale est.

DISPUTATIO IV.

De Universalibus in particulari.

Porphyrus Apostata scripsit introductionem in Philosophiam, quæ continet cognitionem Universalium in particulari, de quibus sit

QUESTIO I.

De Numero Prædicabilium.

Numerantur ordinariè quinque Universalia, Genus, Species, Differentia, Proprium & Accidens.

DICENDUM 1. Si velis *Ly prædicabile*, impossibile esse nonnisi ad significanda prædicata essentialia & quidditativa, duo tantum sunt prædicabilia, hoc est genus, & species.

PROBATUR 1. Quia nonnisi per genus & speciem respondetur ad interrogationem quid est? prædicata autem quidditativa ista dicuntur quibus satisficit interrogationi, quid est? & ita si quærat quid est Petrus? & respondeatur est animal, erit responsio per prædicatum quidditativum; hoc est per genus; quod si iterum quærat, quid est Petrus? & respondeatur homo, erit responsio per prædicatum quidditativum hoc est per speciem.

PROBATUR 2. Quia per *ly Quid*, intelligitur id cui advenire intelliguntur reliqua: jam autem generi advenit differentia, & speciei, advenit accidens & proprium.

PROBATUR 3. Quia non potest ostendi, cui nam conveniat, Quid, aut cui convenire possit præter Genus & Differentiam?

DICENDUM est 2. Hoc nomen *Prædicabile*, non est impositum ad significanda sola prædicata Quidditativa.

PROBATUR 1. Quia in quæstione de voce, cum pluribus loquendum; communis autem sententia *ly prædicabile*, non ad sola quidditativa prædicata restringit.

PROBATUR 2. Ideo Genus & Species sunt universalia prædicabilia, quia ab inferioribus per actum præscindendum vel confusum abstrahi possunt, sed idem fieri potest cum Differentia, Proprio, Accidente. Ergo & hæc possunt esse universalia Prædicabilia.

PROBATUR 3. Quia nulla necessitas est restringendi nomen hoc Prædicabile, nonnisi ad prædicata quidditativa; sicut nulla est necessitas restringendi nomen Animal nonnisi ad hominem.

DICENDUM est 3. Hoc nomen *Prædicabile*, impositum esse ad significanda tam Prædicata quidditativa, quam ad Prædicata in Quale, consequenter quinque esse Prædicabilia.

PROBATI solet 1. Omne quod dicitur de alio, vel dicitur in Quid, vel in Quale; si in Quid, tunc dicitur vel in Quid de pluribus differentiis specie & numero, & sic est Genus; vel de pluribus differentiis numero & sic est Species; si autem dicitur in Quale, vel dicitur in Quale essentiali, & sic est Differentia; vel in Quale convertibile, & sic est Proprium; vel in Quale non convertibile, & sic est Accidens.

PROBAT 2. Suarez. Quidquid est in multis, vel est in illis tanquam aliquid essentiali, vel tanquam aliquid accidentali; si est tanquam essentiali, habetque se per modum partis materialis, & illud erit Genus; si verò se habet tanquam pars determinans, erit Differentia; si autem tanquam totum essentiali erit Species. Porro quod inest accidentaliter pluribus, vel est

rale

tale quod necessario ab essentia promanat, & erit Proprium; vel est quod ab extrinseco provenit, estque ipsum extrinsecum, & hoc est Accidens. Idem sic proponi potest: quidquid prædicatur de alio vel prædicatur in Quid, vel in Quale, si prædicatur in Quid tanquam tota essentia, hoc erit species; si prædicatur in Quid, tanquam pars materialis, hoc erit Genus; quod si prædicatur in Quale, vel prædicabitur in Quale essentiale, & erit Differentia; vel in Quale necessario fluens ab essentia, & erit Proprium; vel in Quale ab extrinseco, & hoc erit Accidens.

RESPONDEBIS 1. ex Aversa. etiam speciem esse partem materiale; nam ab hæcceitatibus determinatur; Ergo non rectè sequitur, Genus à specie distingui, quia Genus habet se per modum partis materialis.

CONTRA est: quia hic agitur de Determinativo faciente specie differre, quod non faciunt individuationes. Hinc à posteriori, non esse prædicatum Quidditativum hæcceitates, vel exinde colligitur; si enim quæretur, quid est homo? bene ad interrogationem Quid: respondetur, per prædicatum quidditativum, est animal: ad interrogationem autem, Quis est hic homo? non respondetur per animal, sed est Petrus, Paulus &c. ubi ut vides, per Petrum, non respondetur ad interrogationem Quid est? sed ad interrogationem Quis est?

RESPONDEBIS 2. Etiam Differentiam esse partem materiale; est enim v.g. animatum determinabile per rationale; item Differentia Generica, cum Genere subalterno, est eadem entitativè, si ergo Genus subalternum contrahetur, contrahi debet & ipsa Differentia.

CONTRA est. Concedo quod Differentia, in quantum est ulterius perfectibilis, transeat in conditionem Generis subalterni, nec sic sumitur quando prædicatur ut Differentia, sed sumitur, quâ facit differre.

RESPONDEBIS 3. cum Arriaga. Proprium & Accidens solum differre materialiter; quia differunt solum necessitate & contingentia, quæ differentia non spectant ad Logicam.

CONTRA est; non tantum esse hic differentiam, secundum necessitatem & contingentiam; sed etiam esse differentiam ex modo prædicandi essentialiter, quomodo prædicatur Proprium; & ex modo prædicandi contingentiter, sicut prædicatur Accidens. Quod autem hi modi prædicandi differant, colligit ex eo Oviado, quia si essentialiter differunt necessarium & contingens, differunt etiam modi prædicandi; & si ratio partis materialis & formalis, distinguit prædicabile Generis & Differentiæ, distinguere etiam poterit, ratio necessarij & contingentis.

PROBATUR 3. Quia ex quinque enumeratis, nullum est quod deficiat in formalitate prædicabilis, quod enim? ex altera parte nulla ostenditur.

di poterit ratio, præter adlatas, cui competat esse universale prædicabile.

Rationes pro Prædicabilium numero minuendo.

OBJICIT 1. P. Venceslaus Darowski. Tantum sunt duo prædicabilia per modum superioris de inferiori. Ergo tantum duo universalia. Antecedens probatur. Quidquid prædicatur per modum superioris, vel de pluribus specie prædicatur, & erit Genus; vel de pluribus numero, & erit Species.

RESPONDETUR. Neg. Anteced. Probatio ostendit, quod ea quæ prædicantur in Quid, & tanquam aliquid essentiale, sint nonnisi duo: sed non ait de Prædicabilibus in Quale.

OBJICIT 2. Differentiam, non est necesse prædicari de pluribus inferioribus; nam supposito, quod Angeli omnes sint immultiplicabiles numero, habebunt differentiam, & tamen illa de pluribus dici non poterit. Risibile item, respectu hominis ut sic, est Proprium, & tamen de illo non prædicatur, ut superius; denique Accidens ut Accidens, non poscit nisi abesse & adesse, prædicari autem, illi non magis convenit, quam substantiæ, quæ tamen non ponitur pro sexto prædicabili.

RESPONDETUR. Si Angeli sint immultiplicabiles numero, differentia uniuscujusque prædicabitur de illo, sed non tanquam quid universale: Risibile item quamvis non prædicetur tanquam quid universale, de homine ut sic, habet tamen alia sua inferiora, de quibus prædicatur tanquam quid universale. Accidens item physice spectatum, poscit nonnisi abesse vel adesse, sed Logicè spectatum, poscit prædicari.

OBJICIT 3. Tot sunt universalia, quot unitates univocæ, unientes plura univocata; hæc tantum duæ, quia & oppositæ eis pluralitates tantum sunt duæ, nempe pluralitas invehens solum numericam alietatem, vel pluralitas invehens etiam specificam differentiam.

RESPONDETUR. Tot sunt universalia quot unitates univocæ, non tantum essentialiter & in Quid prædicabiles, sed etiam prædicabiles accidentaliter, vel in quale, hæc autem sunt plures.

OBJICIT 4. Potest revocari ad Genus generalissimum, Genus subalternum; Ergo & species infima, poterit revocari ad speciem subalternam; sed species subalterna constituit idem prædicabile cum Genere, Ergo & species infima.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia tam Genus subalternum, respectu Generis generalissimi, quam Species subalterna, respectu Generis, eundem modum prædicandi habent; nec mirum est, si ad se revocentur: omnia enim hæc dicuntur in Quid, & exprimunt partem materiale; jam verò species infima, non habet eundem modum prædicandi cum Genere; di-

citur

citur enim Species, in Quid totale, non dicitur Genus; si non dicitur Genus in Quid totale, non poterit ad illud revocari Species, quæ dicitur in Quid totale.

INSTABIS. Ergo saltem cum Genus & Differentia contineantur in Specie, non constituent ab illa diversum Prædicabile.

RESPONDETUR. Genus & Differentia continentur in Specie, non in Genere Prædicabilis, sed tanquam partes in toto, si autem non continentur Genus & Differentia in Specie, in ratione seu modo Prædicabilitatis, poterunt adhuc constituere diversum Prædicabile.

OBJICITUR 5. Omne Accidens, vel est Genus, vel Species; Ergo inutiliter ponuntur quinque Prædicabilia.

RESPONDETUR. Accidens esse Genus vel speciem, respectu priorum inferiorum; & ita Accidens, est Genus ad albedinem, nigredinem; Albedo autem est species; sed si comparentur ad subiecta, v.g. ad lignum, aquam, pomum &c. quibus subiectis insunt accidentia, respectu eorum accidens, non est Genus, neque Species, sed formalissimè Accidens.

OBJICITUR 6. Potest hæc tota divisio ad bimbrem reduci, ut si dicatur Prædicabile, aliud est essentialiter, aliud accidentaliter.

RESPONDETUR. Si tradita fuisset divisio, per solas rationes generales & immediatas, ita universale dividi debuisset ut vult obiectio; sed hæc agitur non solum de divisione prædicabilium immediata, sed de divisione absoluta prædicabilium; divisio est mediata nihilominus talis, ut non sint plura, præter hæc Prædicabilia.

OBJICITUR 7. Auctoritas Aristotelis.

1. AUCTORITAS est ex 1. Top. cap. 4. Ubi Aristot. numerat tantum quatuor Prædicabilia.

RESPONDETUR. Aristotelem ibi numerare hæc prædicabilia, quæ solent adhiberi in Problematis; Hoc est Genus, Proprium, Accidens, & Differentiam, quam ibi nomine Termini intelligit, Speciem omittit, quia illa in Problemate subiecti ut plurimum locum habet.

2. AUCTORITAS est ex cap. 2. de Antepædicamentis. Ubi Ens universale, dicit Prædicabile in Quid, Prædicabile autem in Quid, non est nisi Genus & Species.

RESPONDETUR. Aristoteles ibi accipit ens universale, pro eo quod ponitur in recta linea prædicamentali; hoc autem concedo, non esse nisi, Genus & Speciem, cum Differentia ad latera ponantur.

3. AUCTORITAS est ex cap. de Substantia, ubi tria tantum prædicata univoca, adeoque universalis agnoscit.

RESPONDETUR. Aristot. illic agere de univocis essentialibus, quæ sunt tria Genus, Differentia, Species.

Est & alia quasi negativa Auctoritas. Quia tot sunt Prædicabilia universaliter, quot sunt ea,

quæ Aristoteles opposuit idæis Platoniciis: his autem opposuit non nisi Genus & Speciem.

RESPONDETUR. Negando quod ea solum sunt universalis, quæ opposuit idæis Platoniciis Aristot. nec erat necesse ut opponeret plura; quia frustra fit per plura, quod potest fieri per pauciora.

Rationes pro pluralitate Prædicabilium.

OBJICITUR 1. Prædicamenta sunt decem, Ergo & Prædicabilia.

RESPONDETUR. Disparitatem esse; quia aliunde sumitur numerus Prædicabilium, aliunde Prædicamentorum; numerus enim Prædicamentorum, sumitur ex modo essendi; numerus autem Prædicabilium, sumitur ex modo inessendi. Porro modus inessendi est, qui explicatur per ipsam copulam, in Propositione. Modus autem essendi, explicatur per ipsum Prædicatum v.g. in hac Propositione: Homo est quantitas, significatur per prædicatum, quod est quantitas, significaturque per hoc Prædicatum modus essendi, qui est quantitas, adeoque significatur Prædicamentum. Si autem quæretur, Quomodo homo sit Quantus? respondebitur, Homo est accidentaliter Quantus; significabiturque modus, quo illi inest quantitas, nempe quod illi accidat. Quod si non ex eodem principio, sumitur numerus Prædicamentorum, & Prædicabilium, quantumvis erunt Prædicamenta decem, non erit necesse Prædicabilia esse decem; supponitur enim, Modos essendi rerum, esse decem; aut enim est substantia aut Quantitas &c. Modi autem sunt quinque inessendi; quia quod inest, vel inest per modum partis materialis, & erit Genus; vel inest per modum formalis determinativi & erit Differentia, &c.

INSTABIS. Non esse rationem, cur numerus Prædicamentorum sumatur ex modis essendi. Prædicabilium autem ex modis inessendi.

RESPONDETUR. Hanc esse rationem, quia Prædicabilia non attendunt ad rem quæ prædicatur, sed solum ad modum prædicandi, qui est quinarius, tanquam verè ut Species prædicatur albedo de hac albedine, quam verè prædicatur homo de Petro, licet illa sit Accidens, hic substantia. Jam verò Prædicamentum ad ipsas res attendit; unde vocatur series rerum certo ordine dispositarum.

OBJICITUR 2. Videtur hic numerus merè esse factus ex placito Philosophorum, cur ergo augeri non poterit?

RESPONDETUR. Hanc rationem probare, quod etiam diminui possit. Quod autem non ad placitum sit hic numerus, exinde deducitur; quia non ad placitum est, quod omne quod prædicatur, prædicetur in Quid, aut in Quale, si in Quid &c. re-assumatur ratio supra dicta.

Obj-

OBJICITUR 3. Multa posse ostendi, quæ prædicantur universaliter, & tamen non revocantur ad quinque prædicta.

RESPONDETUR. Omnia revocari posse: Ensem revocari potest ad Genus, quando dicitur essentialiter incompletè, licet deficiat à ratione generis in univocatione. Unum revocari potest ad Proprium. Subsistentia, Persona, Unio, si sunt modi, possunt revocari ad Prædicabile Accidentis; nam etiam aliquid substantiale, potest prædicationem habere Accidentis: ut cum dico: Animal est homo; prædicatio est Accidentis, licet homo sit substantia, non Accidens. Istæ propositiones: Christus est homo, & Christus est Deus, prior revocabitur ad prædicationem speciei, de individuo; posterior revocari solet ad prædicationem Accidentis; naturæ enim humanæ, non est essentialiter terminari à persona divina, quanquam alii ponunt pro dictis propositionibus, sextum Prædicabile, quod vocant Assumptivum. Definitio autem dum prædicatur in quantum dicit Genus, revocabitur ad Prædicabile Generis; in quantum autem dicit Differentiam, revocabitur ad Prædicabile Differentiæ, ut vult Arriaga; quanquam posset dici, quod prædicabile Definitionis revocetur ad Speciem, à qua vix distinguitur ratione.

QUÆSTIO II.

De Genere.

INquiremus imprimis de definitione Generis, postea ad alia delabemur.

DIFFICULTAS I.

An & quomodo Genus definiatur?

LY Genus tripliciter sumitur. I. Pro collectione plurium ab eadem origine proficiscientium, ut Genus v. g. Græcorum. II. Accipitur Genus, pro Capite, à quo est hæc collectio; ut cum dicimus, Casimirus Rex est Jagello genere. III. Translatè, pro universali, quod sit veluti origo & principium specierum. Unde & Porphyrius dicit, Genus est id in quo species connotationem habent. De tali sumpto genere.

DICENDUM est 1. *Quod defini possit.*

PROBATUR 1. Quia nihil vetat.

PROBATUR 2. Quia de facto definitur, à facto autem ad potentiam, tenet illatio.

PROBATUR 3. Quia sic sumpti Generis, datur Genus & Differentia, Ergo & definibilitas.

OBJICITUR 1. Si Genus posset definiri, definiretur per Genus; per Genus non potest definiri, quia jam daretur generis genus, dareturque processus in infinitum in generibus.

RESPONDETUR. Istius generis quod hic definitur, dari genus, nempe universale, cuius ipsius generis quod est universale, non datur jam Genus, in illo ordine superius; si autem agatur de Generibus in alio Ordine, etiam in his non dabitur processus in infinitum, sed devenietur ad Ens latissimè.

INSTABIS. Si Genus definiretur per Universale tanquam per quid superius, posset dici de illo Universali, quod contineatur sub prima specie Prædicabilium; possetque de illo dici, Universale est Genus, consequenter & contineretur sub Genere, & contineret Genus.

RESPONDETUR. Concedendo, hanc Prædicationem esse bonam, si dicatur, Universale est Genus; bonam etiam hanc Prædicationem, Genus est Universale. Sed in priori, prædicatur de Universali ratio Generis accidentaliter; accidit enim Universali esse Genus, cum possit esse Species: in posteriori autem, est prædicatio quidditativa; de essentia enim Generis est, ut sit Universale. Deinde diverso respectu ab Universali continetur Genus, tunc cum Genus, induit rationem speciei, diverso respectu Universale continetur à Genere, in quantum verum est dicere. Universale est Genus.

OBJICITUR 2. Si Genus posset definiri, esset Species; haberet enim Genus & Differentiam; sed Genus non est species.

RESPONDETUR. Diverso respectu Genus potest esse Genus, respectu suorum inferiorum, si de illis modo sibi debito dicatur; diverso autem respectu erit Species; in quantum habet Genus & Differentiam.

OBJICITUR 3. Si posset definiri Genus, vel definiretur ut Genus, vel ut Species; si definitur ut Species, hoc ipso non definitur ut Genus; si autem definitur ut Genus, hoc ipso definiri non potest, non posset enim habere Genus & Differentiam, cum hæc ipsa Speciem constituent.

RESPONDETUR. Si quærat de ratione quæ definitur, illa erit Genus. Si quærat de ratione sub qua definitur, erit ratio Speciei.

DICENDUM est 2. *Rectè ita definiri Genus: Est id quod de pluribus specie vel numero differentibus in eo quod quid prædicatur.* Per particulam Id, intelligely universale, estque hoc pro Genere. Reliqua sunt loco differentiarum.

PROBATUR 1. Bonitas definitionis, auctoritate Aristotelis. Top. cap. 4. & 5. Metaph. cap. 28. textu 33.

PROBATUR 2. Quia hæc definitio convenit omni, soli, & semper.

PROBATUR 3. Quia possibilis est talis Prædicabilitas; ex altera parte necessario illa erit genus, quia Specie non est quid superius nisi Genus, quod ipsum si quidditative dicatur de individuo, idque incompletè, non erit nisi Genus; Species enim completè dicitur.

Objt-